

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 658/2025
04.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Гордане Којић, Александра Степановића, Мирољуба Томића и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бранислава Станића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину 2К.620/24 од 25.12.2024. године и Вишег суда у Зрењанину Кж1 70/25 од 20.03.2025. године, у седници већа одржаној дана 04.06.2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бранислава Станића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину 2К.620/24 од 25.12.2024. године и Вишег суда у Зрењанину Кж1 70/25 од 20.03.2025. године, у односу на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину 2К.620/24 од 25.12.2024. године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ и осуђен је на казну затвора у трајању од 4 (четири) месеца у коју му се урачунава време проведено у притвору од 14.11.2024. године па до истека трајања притвора, те је окривљени истовремено осуђен и на новчану казну у износу од 10.000,00 (десетхиљада динара) коју је дужан да плати у року од 30 дана рачунајући од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини иста ће бити замењена у казну затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом према окривљеном је изречена мера безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеном ББ тако што је окривљеном забрањено

даље узнемиравање оштећене, а која мера се одређује у трајању од једне године рачунајући од дана правноснажности одлуке, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере, а изречена мера се може укинути пре истека времена за које је одређена ако престану разлози због којих је одређена. Окривљени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка Основном јавном тужилаштву у Зрењанину у износу од 35.511,83 динара, као и трошкове суду, а чији износ ће бити утврђен у писано израђеној пресуди, те је окривљени обавезан и на плаћање суду судског паушала у износу од 5.000,00 динара, а све у року од 60 дана од дана правноснажности пресуде под претњом извршења. Окривљени је ослобођен плаћања трошкова кривичног поступка на име ангажовања браниоца по службеној дужности и одређено је да ови трошкови падају на терет буџетских средстава.

Пресудом Вишег суда у Зрењанину Кж1 70/25 од 20.03.2025. године делимично је уважена жалба браниоца окривљеног АА, па је пресуда Основног суда у Зрењанину 2К.620/24 од 25.12.2024. године укинута у делу одлуке о трошковима поступка, док је у преосталом делу жалба браниоца окривљеног одбијена као неоснована и првостепена пресуда је у преосталом делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Бранислав Станић, због повреда закона из члана 16. став 5, члана 419. став 2, члана 438. став 1. тачка 1), члана 439. тачка 1) и члана 441. став 2. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји као основан поднети захтев, те да сагласно члану 492. ЗКП преиначи пресуде Основног суда у Зрењанину 2К.620/24 од 25.12.2024. године и Вишег суда у Зрењанину Кж1 70/25 од 20.03.2025. године у ослобађајуће или у погледу одлуке о мери безбедности или да укине наведене пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да дело окривљеног није кривично дело, из разлога јер у његовим радњама за које је оглашен кривим нема противправности као битног елемента бића кривичног дела, будући да је дело учињено у неотклоњивој стварној заблуди предвиђеној одредбом члана 28. КЗ или у неотклоњивој правној заблуди предвиђеној одредбом члана 29. КЗ, обзиром да је окривљени који је необразован, са четири разреда основне школе и живи у руралном подручју у близини

границе са Румунијом, био у заблуди и није могао да зна да критичном приликом узнемирава оштећену и да крши меру заштите од насиља у породици која му је одређена пресудом Основног суда у Зрењанину 35П2 303/24 од 12.06.2024. године, већ је мислио да му је уз добровољни пристанак оштећене, која је његова супруга, дозвољено да разговара са њом везано за храну за породицу. Поред тога, бранилац истиче и да се у конкретном случају ради о делу малог значаја предвиђеном одредбом члана 18. КЗ, имајући у виду да степен кривице окривљеног није висок, да су штетне последице одсутне, те да општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање окривљеном кривичне санкције.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Кривично дело насиље у породици из члана 194. став 5. Кривичног законика чини онај ко прекрши мере заштите од насиља у породици које му је суд одредио на основу закона којим се уређују породични односи.

Одредбом члана 28. став 1. Кривичног законика прописано је да није кривично дело оно дело које је учињено у неотклоњивој стварној заблуди. Ставом 2. члана 28. КЗ прописано је да је стварна заблуда неотклоњива ако учинилац није био дужан и није могао да избегне заблуду у погледу неке стварне околности која представља обележје кривичног дела или у погледу неке стварне околности која би, да је заиста постојала, чинила дело дозвољеним.

Одредбом члана 29. став 1. Кривичног законика прописано је да није кривично дело оно дело које је учињено у неотклоњивој правној заблуди. Ставом 2. члана 29. КЗ прописано је да је правна заблуда неотклоњива ако учинилац није био дужан и није могао да зна да је његово дело забрањено.

Одредбом члана 18. став 1. КЗ прописано је да није кривично дело оно дело које, иако садржи обележја кривичног дела, представља дело малог значаја. Одредбом става 2. истог члана прописано је да је дело малог значаја ако степен кривице није висок, ако су штетне последице одсутне или незнатне и ако општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање кривичне санкције.

Имајући у виду напред цитирани законски опис бића кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ, те имајући при томе у виду да је у чињеничном опису кривичног дела утврђеном у изреци правноснажне првостепене пресуде наведено да је окривљени АА „дана 11.11.2024. године, око 14,00 часова, у ..., у улици ... број ..., у стању када је због стања алкохолисаности био смањено способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, али не до битног степена, прекршио меру заштите од насиља у породици, која му је одређена пресудом Основног суда у Зрењанину 35П2 303/24 од 12.06.2024. године, којом му је забрањено да прилази оштећеној, супрузи ББ из ... на удаљености мањој од 200 метара и да приступа у простор око места становања у ..., улица ... број .. на удаљености мањој од 200 метара,

на тај начин што је дошао до куће на наведеној адреси где живи оштећена, како би са њом разговарао, при чему је био свестан свог дела, хтео његово извршење и био свестан да је његово дело забрањено“, то, по налажењу Врховног суда, јасно и недвосмислено произилази да се у описаним радњама окривљеног АА стичу сва битна законска субјективна и објективна обележја бића кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ, за које је он оптужен и правноснажно оглашен кривим. Супротно наводима браниоца окривљеног, а имајући при томе у виду напред цитиране законске одредбе члана 18. став 2, члана 28. став 2. и члана 29. став 2. КЗ, којима су ближе одређени појмови дело малог значаја, неотклоњива стварна заблуда и неотклоњива правна заблуда, по налажењу Врховног суда из чињеничног описа дела утврђеног у изреци правноснажне првостепене пресуде не произилази да је дело учињено у неотклоњивој стварној заблуди или у неотклоњивој правној заблуди, а такође нису испуњени ни сви кумулативно предвиђени законски услови за примену, у конкретном случају, института дело малог значаја предвиђени одредбом члана 18. став 2. КЗ, будући да из изреке пресуде не произилази да степен кривице окривљеног није висок и да општа сврха кривичних санкција не захтева изрицање окривљеном кривичне санкције. Следствено напред наведеном, као неосновани се оцењују и наводи браниоца окривљеног у којима се истиче да како околност да кривичног дела нема, представља околност која трајно искључује кривично гоњење, то је суд у конкретном случају учинио и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Поред тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног у делу у којем истиче да је суд одлуком о кривичној санкцији, и то изрицањем окривљеном мере безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеном ББ, на штету окривљеног повредио одредбу члана 80. став 6. КЗ, обзиром да у конкретном случају нису испуњени општи услови прописани овом одредбом за изрицање окривљеном наведене мере безбедности. По ставу браниоца, како одредба члана 80. став 6. КЗ, која је општег карактера, прописује да суд меру безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеном може изрећи ако је окривљеном изречена новчана казна, рад у јавном интересу, одузимање возачке дозволе, условна осуда и судска опомена, те како је окривљеном АА у конкретном случају изречена казна затвора као главна казна, то му стога није могла бити истовремено изречена и предметна мера безбедности предвиђена одредбом члана 89а КЗ. Изнетим наводима захтева за заштиту законитости бранилац окривљеног суштински указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном. Бранилац у поднетом захтеву такође истиче и да је суд оваквим својим поступањем учинио и повреду одредбе члана 441. став 2. ЗКП, а због које подношење захтева за заштиту законитости није дозвољено окривљеном.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се не могу прихватити као основани. Ово са разлога јер, по оцени Врховног суда, окривљеном АА је у редовном кривичном поступку мера безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеном ББ правилно изречена у смислу члана 89а КЗ, а која

одредба, по принципу специјалитета, на ближи начин регулише ово питање у односу на одредбу члана 80. став 6. КЗ која је одредба општег карактера.

Мера безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеним је (као једна од једанаест врста које прописује члан 79. КЗ) усвојена Законом о изменама и допунама Кривичног законика из 2009. године, у циљу заштите оштећених лица. Услов за њено изрицање је да се оправдано може сматрати да би даље вршење таквих радњи од стране учиниоца кривичног дела било опасно по оштећеног, односно да постоји вероватноћа да ће учинилац кривичног дела контакт са оштећеним злоупотребити ради поновног вршења кривичног дела. Изменама и допунама Кривичног законика из 2012. године и то чланом 89а став 2. КЗ предвиђено је да ова мера безбедности не може бити краћа од шест месеци, нити дужа од три године. Такође, ставом 2. истог члана КЗ је прописано да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере, а што указује да је исту меру (забрана приближавања и комуникације са оштећеним) могуће изрећи уз осуду на казну затвора (иако то није изричито наведено у члану 80. став 6. КЗ), нарочито када се има у виду да је циљ ове мере заштита оштећених лица. Поред тога, пошто се ова мера безбедности може изрећи за време од 6 месеци до 3 године, то је јасно да може бити изречена и за дужи период од изречене казне затвора, а време проведено у затвору не урачунава се у време трајања мере. Стога, Врховни суд налази да све напред изнето указује да су наводи у поднетом захтеву браниоца окривљеног да је у конкретном случају учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП неосновани.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у осталом делу је одбачен као недозвољен.

Наиме, бранилац окривљеног у осталом делу захтева истиче да је суд повредио кривични закон на штету окривљеног огласивши га кривим за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ, уместо за кривично дело из члана 340а КЗ, а који наводи браниоца би по налажењу овога суда представљали повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) КЗ, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном. Међутим, бранилац у својим даљим наводима којима образлаже постојање по њему ове повреде истицањем да је суд током поступка погрешно утврдио да је окривљени критичног дана прекршио изречену му меру заштите од насиља у породици која му је одређена у парничном поступку пресудом Основног суда у Зрењанину 35П2 303/24 од 12.06.2024. године, уместо да правилно утврди да је окривљени критичног дана прекршио забрану приближавања оштећеној утврђену изреченом му мером безбедности у кривичном поступку пресудом Основног суда у Зрењанину К.бр.136/24 од 14.05.2024. године, а за коју је прво сазнао, по налажењу Врховног суда, суштински указује на погрешно утврђено чињенично стање од стране суда везано за изречену меру коју је окривљени критичном приликом прекршио, а што представља повреду одредбе члана 440. ЗКП.

Како, дакле, из изнетих навода произилази да бранилац окривљеног у осталом делу захтева, као разлог његовог подношења, само формално означава повреду закона

због које је подношење захтева дозвољено окривљеном, док суштински својим наводима у овом делу указује на повреду одредбе члана 440. ЗКП, а што не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, то је Врховни суд у овом делу поднети захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног оценио недозвољеним.

Поред тога, бранилац окривљеног као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводи и повреду одредбе члана 16. став 5. ЗКП, истицањем да како из изведених доказа није на несумњив начин утврђено да је окривљени извршио предметно кривично дело, то је суд требало да реши у његову корист и да га ослободи од оптужбе. Осим тога, бранилац окривљеног у поднетом захтеву указује и на повреду одредбе члана 419. став 2. ЗКП, истицањем да суд није савесно и непристрасно оценио како сваки доказ појединачно, тако и у вези са осталим изведеним доказима.

Имајући у виду да из изнетих навода произилази да бранилац окривљеног у осталом делу захтева за заштиту законитости нижестепене пресуде побија и због повреда одредаба члана 16. став 5. и члана 419. став 2. ЗКП, а што не представља законски разлог због којег је у смислу члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног и у овом делу оценио недозвољеним.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бранислава Станића, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев у односу на наведене повреде одбио као неоснован, док је у осталом делу на основу члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП и члана 485. став 4. ЗКП захтев одбацио као недозвољен и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р,

Председник већа-судија
Милена Рашић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић